

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2023-01-19

Närvarande: F.d. justitierådet Martin Borgeke samt justitieråden Leif Gäverth och Eric M. Runesson

Anpassning av svensk rätt till EU:s nya system för reseuppgifter och resetillstånd

Enligt en lagrådsremiss den 22 december 2022 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
2. lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27),
3. lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Beatrice Bohm och Catrine Manne Rutberg.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Inledning

De remitterade lagförslagen har sin grund i den av Europaparlamentet och Europeiska unionens råd den 12 september 2018 antagna förordningen (EU) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias), och i de ändringar som gjorts i denna förordning den 20 maj 2019 genom förordning (EU) 2019/817.

Det nya systemet gäller för tredjelandsmedborgare som för kortare vistelser är undantagna från kravet på visering för att passera de yttre gränserna. Systemet syftar till att möjliggöra en bedömning av om en tredjelandsmedborgares vistelse på medlemsstaternas territorium skulle innebära en säkerhetsrisk, en risk för olaglig invandring eller en hög epidemisk. Systemet syftar därutöver bl.a. till att förbättra och effektivisera in- och utresekontrollerna vid de yttre gränserna. Det ska även kunna användas av de brottsbekämpande myndigheterna för att förstärka den inre säkerheten samt i kampen mot terrorism och andra grova brott.

I lagrådsremissen föreslås lagändringar som behövs för att svensk rätt ska anpassas till det nya systemet för reseuppgifter och resetillstånd. Förslagen handlar om en möjlighet att avvisa tredjelandsmedborgare som saknar ett nödvändigt resetillstånd. De handlar också om hinder mot verkställighet av tidigare verkställda avlägsnandebeslut när någon återvänder med giltigt resetillstånd samt om överklagande av beslut om resetillstånd. Remissen rör också regelverkets förhållanden till annan reglering om behandling av personuppgifter.

Lagrådet har inte några principiella invändningar mot förslagen. Dock vill Lagrådet ta upp några frågor angående formuleringen av ett par av de föreslagna lagändringarna.

Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen

1 kap. 4 f §

I den föreslagna paragrafen anges följande.

Med Etias-förordningen avses i denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

Detta sätt att ange EU:s rättsakter är etablerat. Första gången som rättsakten förekommer i en svensk författning används alltså den fullständiga beteckningen. Som Lagrådet tidigare har framhållit är denna emellertid ofta mycket tung att läsa. I de fall det är ett flertal förordningar eller direktiv som det hänvisas till accentueras detta. Lagrådet vill därför lyfta frågan om inte en mer läsvänlig lösning vore att i lagtexten hänvisa endast till namnet på förordningen och utesluta den information om vilka förordningar som i sammanhanget har ändrats. Sådan information skulle med fördel kunna placeras i en not. Detta skulle visserligen vara ett helt nytt sätt att hänvisa till förordningar (och direktiv), men eftersom den nuvarande ordningen inte är särskilt lyckad vore det önskvärt att det gjordes en översyn av hänvisningstekniken.

8 kap. 8 §

Rubriken till paragrafen är följande. Avvisning när föreskrivna handlingar saknas.

I paragrafen anges att avvisning får ske när vissa handlingar saknas, däribland resetillstånd. Som Lagrådet har uppfattat det kan ett resetillstånd finnas i annan form än i en handling. För att lagtexten inte ska ge upphov till tveksamheter om när den är tillämplig, föreslår Lagrådet följande lydelse.

8 § En EES-medborgare eller en familjemedlem till en EES-medborgare får avvisas i anslutning till inresan eller under de tre första månaderna efter inresan om han eller hon saknar pass, visering eller resetillstånd när det krävs en sådan handling eller ett sådant tillstånd för inresa eller vistelse i Sverige.

Om ändring görs i enlighet med Lagrådets förslag bör också rubriken till paragrafen ändras.

14 kap. 5 d §

Paragrafens andra mening uttrycker ett undantag från huvudregeln i första meningen. En bättre formulering av den andra meningen är därför följande.

Av artikel 41.8 i Etias-förordningen framgår dock att ett beslut att återkalla ett resetillstånd ...

Förslaget till lag om ändring i utlänningsdatalagen

7 §

Se anmärkning vid utlänningslagen 1 kap. 4 f §.

Förslaget till lag om ändring i lagen om polisens behandling av
personuppgifter inom brottsdatalagens område

1 kap. 2 §

Se anmärkning vid utlänningslagen 1 kap. 4 f §.